

УДК 338.512

Мацьків У. – ст. гр. БМ-31

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

РОЗВИТОК КЛАСИФІКАЦІЇ ВИТРАТ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ УПРАВЛІННЯ

Науковий керівник: Малюта Л.Я.

Для отримання інформації про витрати з метою ефективного управління ними необхідна науково обґрунтована їх класифікація. Суть класифікації витрат з точки зору управління – це виділення тієї їх частини, на яку може здійснити вплив суб'єкт управління.

В умовах командно-адміністративної економіки спостерігався єдиний підхід до ознак групування витрат та до поділу їх на групи. Це пояснюється наявністю в той час єдиного реального суб'єкта управління – держави, необхідністю здійснення уніфікованого єдиного обліку витрат для потреб загальнодержавного планування, управління та контролю. З переходом до ринкових умов господарювання змінилися вимоги до структури інформації про витрати. Тому було введено стандарти обліку, поділ обліку на фінансовий та управлінський. Ці зміни уже помітні в перехідний період економіки. В публікаціях авторів та в економічній літературі з'являється розширена класифікація витрат, як засобу для виявлення шляхів підвищення рівня ефективності виробництва. Появились такі класифікаційні ознаки: за відношенням до обсягу виробництва, за використанням для потреб прийняття рішень, за рівнем контролюваності та ін. Одночасно послаблюється увага до планування витрат. Тому практично не зустрічається поділ витрат на планові та фактичні. З прийняттям національних стандартів обліку було узаконено поділ обліку на фінансовий та управлінський. Останній набуває поширення, підприємства намагаються бути конкурентоздатними за витратами. Менеджерам для ефективного управління витратами недостатньо інформації, яку надає фінансовий облік, вони розуміють, що для управління витратами необхідно здійснювати їх планування та аналіз. Тому класифікаційні ознаки витрат набувають фінансового та управлінського «забарвлення» і підпорядковуються потребам управління.

Функції управління та ступінь впливу на діяльність підприємства зовнішніх та внутрішніх користувачів економічної інформації неоднаковий. Користувачі внутрішньої інформації самостійно визначають напрямок обліку, який їм необхідний для отримання інформації. Зовнішні користувачі не мають такої можливості і отримують інформацію про витрати, регламентовані нормативними актами. Тому можливості класифікації управлінського обліку значно ширші ніж фінансового. На думку К.Друрі, в системі бухгалтерського обліку накопичується інформація про 3 категорії витрат: витрати на матеріали, робочу силу і накладні витрати. Після цього узагальнені витрати поділяються за напрямками обліку: 1) для калькулювання й оцінки собівартості виробленої продукції; 2) для планування і прийняття управлінських рішень; 3) для здійснення процесу контролю і регулювання. У кожному з перерахованих напрямків відбувається подальша деталізація витрат у залежності від мети управління ними.

Важливим принципом класифікації витрат є їх поділ на постійні та змінні. Тому необхідно здійснювати вдосконалення методики обліку в плані відокремленого відображення постійних та змінних витрат як в аналітичному обліку так і в системі рахунків з метою покращення інформаційного забезпечення управління ними.